

Головний корпус
Запорізького національного
технічного університету

Група викладачів ЗНТУ

Від повітового – до національного

В лабораторії
авіадвигунів ЗНТУ

Запорізький національний технічний університет веде свій родовід з 1900 року, коли в повітовому місті Олександрівську заснували семикласне механіко-технічне училище – перший в Україні середній навчальний заклад, який готував техніків-механіків для промислових підприємств.

Урочисте відкриття училища відбулося в листопаді 1900 року. Навчальні програми передбачали поєднання технічної і гуманітарної освіти. Тому учні здобували фундаментальні теоретичні й практичні знання з історії, географії, механіки, фізики, математики, геометрії, електротехніки, основ опору матеріалів, технології обробки металів. Новим устаткуванням були оснащені механічна, ковальська, токарна, столярна, модельна майстерні, відділення двигунів. Олександрівське училище вважалося найкращим у Російській імперії; воно брало участь у багатьох всесвітніх і всеросійських виставках, на яких отримувало дипломи та медалі.

У 1920 році механіко-технічне училище реорганізували в індустріальний технікум, що мав права вищого навчального закладу. Технікум готував інженерів-механіків для машинобудування, був одним із найкращих інженерних навчальних закладів України. За час існування технікум підготував для народного господарства майже 600 інженерів, багато інших спеціалістів.

1930-ті роки стали ключовими для навчального закладу. На Запоріжжі швидкими темпами тоді розвивалася промисловість, набрав сили індустріальний комплекс регіону. Тож у березні 1930 року індустріальний технікум перейменували на машинобудівний інститут, а вже в липні реорганізували в Запорізький інститут сільськогосподарського машинобудування. З п'яти інститутів СРСР, що готували інженерів сільгоспмашинобудування, запорізький інститут посідав чільне місце за всіма показниками.

Велику допомогу в оновленні матеріально-технічної бази надавали підприємства «Запоріжсталь», «Кому-

нар», завод ім. Баранова (нині ВАТ «Мотор-Січ»). Протягом 1937–1940 років значно збільшилося фінансування науково-дослідницьких робіт, багато з яких виконувалися саме на замовлення промислових гігантів. Кафедри розвивали наукові зв'язки з відомими вузами Москви, Ленінграда, Києва, Харкова, з Академією наук УРСР, науково-дослідними інститутами. За десять довоєнних років заклад підготував 782 інженери, чимало з яких стали керівниками підприємств, відомими конструкторами, державними діячами: Б. Натапов, М. Плєскач, М. Гармаш, М. Лесечко, К. Задорожний, Г. Лівшиць, В. Скрябін, В. Поляков та ін.

У перші дні Великої Вітчизняної війни понад 600 студентів і викладачів були мобілізовані до Червоної армії. У серпні 1941 року інститут евакуювали в Барнаул Алтайського краю. 1943-го відбувся перший у воєнний період випуск студентів. У березні наступного року інститут повернувся до Запоріжжя. Начальний заклад на чолі з новопризначеним директором М. Бодзичем попри складні умови в короткий термін відновив матеріальну базу, організував навчально-методичну, науково-дослідницьку й виховну роботу.

Подальші роки в історії університету можна по праву вважати періодом його змужніння: утворюються нові кафедри й факультети, стають до ладу нові навчальні корпуси, лабораторії, збільшується кількість студентів, відкриваються нові спеціальності. За заслуги в підготовці висококваліфікованих фахівців для народного господарства та розвиток наукових досліджень Запорізький машинобудівний інститут 1980 року нагороджено орденом «Знак Пошани».

За підсумками атестації вуз 1994 року отримав IV рівень акредитації. Водночас його перейменували на

Студенти з Китаю вивчають українську мову

Візит Голови Верховної Ради України В. Литвина до ЗНТУ

Doce

Сергій БЕЛІКОВ – ректор Запорізького національного технічного університету з 1997 року. Народився 26 червня 1953 року в Запоріжжі. У 1975 році закінчив з відзнакою Запорізький машинобудівний інститут ім. В. Я. Чубаря за спеціальністю «Автомобілі і трактори», в 1978 році – аспірантуру. Захистив кандидатську й докторську дисертації за фахом «Матеріалознавство в машинобудуванні». Доктор технічних наук, професор.

Працював інженером, старшим науковим співробітником, доцентом кафедри металознавства, виконувачем обов'язків завідувача кафедри металознавства, професором кафедри фізичного матеріалознавства, першим проректором із навчальної

роботи, завідував кафедрами автомобілів, транспортних технологій. З 29 жовтня 1997 року – ректор Запорізького державного технічного університету. З 1998-го – заступник голови ради ректорів Запорізького вузівського центру, а з 2001 року – голова ради ректорів. Обирався депутатом Запорізької обласної ради (2006 р.), член Запорізького міськвиконкому (1998–2006 рр.).

Член Російської асоціації металознавців (із 1994 р.), член Нью-Йоркської академії наук (з 1996 р.), член Всеукраїнської ради молодих учених (1987–1994 рр.), входить до складу Європейської асоціації інженерної освіти (з 1999 р.), академік Академії наук вищої школи України (1999 р.), академік Транспортної академії України (2001 р.), академік Української академії наук (з 2005 р.). Професійні інтереси: сучасний стан і напрями вдосконалення інженерної освіти; сучасні інформаційні технології і технології навчання, їх застосування з метою покращення організації навчального процесу; нові корозійостійкі жароміцні сталі і сплави для стаціонарного й суднового газотурбобудування. Має більш як 200 публікацій наукового та методичного характеру.

Голова спеціалізованої вченої ради із захисту докторських дисертацій, головний редактор наукового журналу «Нові матеріали і технології в металургії та машинобудуванні».

Нагороджений орденами «За заслуги» III та II ступеня (2000 р., 2009 р.), Почесною грамотою Верховної Ради України (2004 р.) та Подякою Кабінету Міністрів України (2008 р.). У 2003 році отримав почесне звання заслуженого працівника освіти України. Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки.

1999 року у рамках національної іміджевої програми «Лідери XXI сторіччя» нагороджений міжнародною неурядовою відзнакою «Золотий Меркурій» за особистий внесок у відродження економіки, розвиток інтеграційних процесів. У 2000 році Міжнародною кадровою академією удостоєний золотої медалі «За заслуги в освіті». Має відомчі відзнаки – відмінник освіти України, почесний автотранспортник України.

Міжнародні нагороди: «Інтелект нації» (2004 р.), «Нагорода тисячоліття» (2005 р.), «Зірка Пальмири» (2006 р.).

За керівництва Сергія Белікова Запорізький державний технічний університет 2001 року відповідно до указу Президента України отримав статус національного.

На посаді ректора Сергій Борисович зробив великий особистий внесок у розвиток університету, виявивши неабиякі професійні й організаторські здібності, вміння мобілізувати колектив для досягнення мети.

Володіє англійською та німецькою мовами.

Запорізький державний технічний університет, а в 2001 році надали статус національного.

Нині Запорізький національний технічний університет – це 6 інститутів, 13 факультетів, 59 кафедр, 9 навчально-лабораторних корпусів, наукова бібліотека з книжковим фондом понад мільйон примірників, розвинені інформаційні мережі тощо. Університет готує фахівців за 49 спеціальностями інженерно-технічного, комп'ютерного, економічного й гуманітарного напрямів. Нині тут навчається понад 13 тисяч студентів. Викладацький склад налічує 907 осіб, з яких близько 500 мають наукові ступені і вчені звання, 29 викладачів обрано дійсними членами та членами-кореспондентами Національної академії наук та галузевих академій України. 30 осіб мають почесні звання заслужених

діячів науки і техніки, заслужених працівників освіти, лауреатів Державної премії.

До складу ЗНТУ входять Азовський регіональний інститут управління, Бердянський машинобудівний коледж, Запорізький електротехнічний коледж, Запорізький коледж радіоелектроніки, Запорізький гуманітарний коледж, Токмацький механічний технікум. Загальна кількість студентів становить понад 18 тисяч.

Університет оперативно відгукується на потреби підприємств, насамперед Запорізького регіону. Налагоджено партнерські стосунки з місцевими підприємствами, зокрема з ВАТ «Мотор-Січ», ДП ЗМКБ «Івченко-Прогрес», ЗАТ «Запорізький автомобілебудівний завод», ВАТ «Запоріжтрансформатор», ВАТ «Запоріжсталь», НПК КП «Іскра».

Підготував Юрій МИКОЛАЇВ.